

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Rūdninkų g. 13, 01135 Vilnius, tel. (8 5) 266 3277, el.p. komisija@vkpk.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288700520

Lietuvos Respublikos Vyriausybei LRVkanceliarija@lrv.lt	2017-04-07 I	Nr. V11-99(6.3.) Nr.
--	-----------------	-------------------------

Trakų r. savivaldybei
info@trakai.lt

Kopija

Lietuvos Respublikos Seimui

priim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Prezidentei

kanceliarija@prezidentas.lt

Lietuvos Respublikos Seimo Kultūros komitetui

jurgita.bieliuniene@lrs.lt

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

dmm@lrkm.lt

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

info@am.lt

Kultūros paveldo departamentui prie

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos

centras@kpd.lt

Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai

tinp@seniejitrakai.lt

Kultūros paveldo departamento Pirmosios nekilnojamojo

kultūros paveldo vertinimo tarybos pirmininkui

Romui Pakalniui

centras@kpd.lt

Lietuvos nacionalinei UNESCO komisijai

lietuva@unesco.lt

Lietuvos Respublikos Seimo nariui

Nagliui Puteikiui

Naglis.Puteikis@lrs.lt

Dr. Linai Leparskienei

linute.arch@gmail.com

Dariui Nedzinskui

darius.nedzinskas@gmail.com

Birutei Lisauskaitei

birute@juodasisezys.lt

DĖL PLANUOJAMOS PLĖTROS TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE

Lietuvos valstybė Trakus ir jų apylinkes traktavo ir traktuoja kaip unikalų gamtos ir žmogaus sukurtą kraštovaizdžio kompleksą – saugotiną teritoriją.

Įsteigtas Trakų istorinis nacionalinis parkas dėl savo unikalumo buvo įrašytas į UNESCO Preliminarųjį pasaulio paveldo sąrašą ir tik dėl brutalių sovietmečio statinių, darkančių savitą kraštovaizdį, neįvertintas palankiai. Rengiant Trakų istorinio nacionalinio parko koncepciją buvo konstatuota, kad Trakų vietovės savitumą lemia holistinė kultūros ir gamtos vertybių visuma, kurioje išskirtinę reikšmę turi žmogaus kūrybinis gebėjimas įprasmiti gamtinę aplinką. Gamtiniais, sociologiniais ir kraštovaizdiniais tyrimais nustatyta, kad šio nacionalinio parko teritorija iš kitų Lietuvos valstybinių parkų išsiskiria unikalia gamtine aplinka, viduramžių valstybės gynybinių įrenginių kompleksu, reta sakralinių vertybių sankaupa, aukštos ekologinės, estetinės ir semantinės kokybės savaimingai susiklosčiusio, tikslingai suplanuoto bei suformuoto kultūrinio kraštovaizdžio vietomis ir vietovėmis.

Nepaisant Trakų senamiesčio išskirtinumo, stokojama parengtos aiškios miesto vizijos, miesto tapatumo idėjos. Trakų r. savivaldybė nėra parengusi strateginių gairių. Dvi Kultūros ministerijai pavaldžios institucijos, atsakingos už Trakų r. teritorijoje esančio kultūros paveldo apsaugą – Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija ir Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, laikosi kardinaliai priešingos nuomonės dėl planuojamos plėtros. Visa tai sudaro palankią terpę vystyti abejotinus projektus, sulaukiančius visuomenės pasipiktinimo.

Trakų miesto bendrojo plano sprendinių keitimas buvo atliktas ne dėl pasikeitusios ar planuojamos miesto plėtros strategijos, reikalingos visuomenei, bet tam, kad būtų įteisintos vieno konkretaus objekto statybos. Tokį, jau nebe pirmą kartą Lietuvos urbanistikoje pasitaikantį strateginio planavimo dokumento pakeitimą galima laikyti ydinga ir trumparegiška praktika.

Planuojama rekonstruoti Trakų autobusų stotis patenka į Trakų senamiesčio urbanistinio draustinio teritoriją. Šio draustinio tikslas yra išsaugoti, atkurti ir eksponuoti istoriškai susiklosčiusios Trakų urbanistinės struktūros ryšį su gamtine aplinka, jos elementų ir formų visuma.

Pasaulio kultūros paveldo vietų ir vietovių priežiūros gairės nurodo, kad intarpų statiniai (šiuolaikinė architektūra) turi atsižvelgti į istorinio konteksto formą: turėti ritmą, masę ir siluetą, atitinkantį vietos charakterį. Šių kriterijų neatitinkančios planuojamos statybos yra agresyvi fizinė ir destruktivi regimoji svetimybė, pakeisianti ne tik urbanistinę, bet ir gamtinę senamiesčio aplinką. Numatomas erdviškai agresyvus užstatymas prieštarauja įsteigto nacionalinio parko koncepcijai, urbanistinio draustinio tikslams, Europos kraštovaizdžio konvencijos nuostatomis, Pasaulio kultūros paveldo vietų ir vietovių priežiūros gairėms.

Trakų senamiesčio planinė erdvinė struktūra Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 912 pripažinta vienu iš vertingiausių kultūros paveldo kompleksų, todėl Trakų rajono savivaldybė prioritetą turėtų teikti tvariai raidai, didžiuosius prekybos centrus planuoti už vertingos teritorijos ribų.

Valstybinė kultūros paveldo komisija 2017 m. kovo 31 d. ir 2017 m. balandžio 7 d. posėdžiuose apsvarsčiusi Trakų senamiesčio teritorijos ribų keitimo ir planuojamos ūkinės plėtros klausimą, vadovaudamasi Valstybinės kultūros paveldo komisijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3 ir 10 punktais, siūlo:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1.1. įpareigoti Lietuvos Respublikos kultūros ministeriją, atsakingą už Trakų senamiesčio urbanistinio draustinio apsaugą, pavesti jai pavaldžioms institucijoms nepritarti sprendimams, neatitinkantiems Trakų istorinio nacionalinio parko steigimo bei išsaugojimo tikslų bei darnios plėtros ir prieštaraujantiems Lietuvos Respublikos Vyriausybės suformuluotai nuostatai – saugoti bei atkurti kultūrinį palikimą, formuojantį istoriškai susiklosčiusį Trakų miesto ir apylinkių vaizdą;

1.2. įpareigoti Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją nustatyti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų keitimo principus, atsižvelgiant į kultūros paveldo išsaugojimą ir visuomenės interesus.

2. Trakų r. savivaldybei, vykdant Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 26 punktą, plėtrą planuoti atsižvelgiant į visuomenės interesus, poveikį kultūros paveldui, jo pritaikymui ir naudojimui bei kooperuojant savivaldos ir valstybės biudžetų, tarptautinių fondų, kitų šaltinių lėšas.

Komisijos pirmininkė

Evelina Karalevičienė